

**Selvitys Hämeen Liikunta ja Urheilu ry:n alueen kuntien
seura-avustusten jakoperusteista ja –prosessista**

Kaisa Björn
Syksy 2013

Sisällysluettelo:

1. Johdanto	3
2. Seura-avustukset	4
2.1. Seura-avustusten määrät	4
2.2. Seura-avustusten kehitys	5
3. Jakokriteerit.....	6
3.1. Kirjalliset jakokriteerit	6
3.2. Jakokriteerien muuttaminen	6
4. Muut avustus muodot	7
5. Jakoprosessi.....	8
5.1. Perusavustusten valmistelu	8
5.2. Perusavustusten päättäjät ja esittelijät.....	9
5.3. Tiedotustilaisuus, asiantuntijalausunnot ja seuran osuus avustusten jaossa.....	10
6. Muut huomioitavat asiat	11
7. Yhteenveto	12

I. Johdanto

Hämeen Liikunta ja Urheilu ry (HLU) on Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen maakunissa toimiva alueellinen liikuntajärjestö. HLU on perustettu vuonna 1993. HLU:n keskeiset toimintatavat ovat vaikuttaminen, osaamisen kehittäminen ja palvelut. Alueella toimii 33 eri kuntaa ja urheiluseuroja toimii noin 800. Suurimmat kaupungit ovat Tampere, Hämeenlinna, Riihimäki, Nokia, Forssa, Valkeakoski, Ylöjärvi, Sastamala ja Virrat sekä Kangasalan, Hattulan ja Hämeenkyrön kunnat.

Syksyllä 2013 teetettiin kysely kaikille HLU:n alueen kunnille heidän jakamistaan seura-avustuksista. Kysely aloitettiin 23.8.2013 jonka jälkeen se lähetettiin vielä kahdesti uudestaan kuntiin: 16.9.2013 ja 30.9.2013. Kun kysely oli päättynyt 11.10.2013, 23 kuntaa¹ oli vastannut kyselyyn, joten vastausprosentiksi muodostui 70. Vastausprosentti on melko hyvä.

Kyselyn perusteella saatiin tietoa kuinka kukin kunta jakaa mahdollisia seura-avustuksia, mitä kriteerejä jakamisella on ja millainen jakoprosessi on. Yhteenvedossa verrataan näitä kolmea aspektia keskenään.

---

¹ Ikaalinen, Hausjärvi, Hattula, Vesilahti, Kihniö, Nokia, Urjala, Riihimäki, Pirkkala, Kangasala, Hämeenkyrö, Lempäälä, Virrat, Ruovesi, Punkalaidun, Tampere, Tammela, Juupajoki, Valkeakoski, Parkano, Ylöjärvi, Orivesi ja Akaa.

2. Seura-avustukset

2.1. Seura-avustusten määrät

Kunnilta kysyttiin kuinka paljon he jakavat seura-avustuksia. *Kaikista 23 vastanneesta kunnasta 21 kuntaa jakaa seura-avustuksia.* Kaksi kuntaa (Hausjärvi ja Punkalaidun) eivät jaa avustuksia ja he kertoivat syyksi, että ”määrärahat on karsittu pois” (Hausjärvi) ja ”kunnassamme on päätetty että emme anna avustuksia seuroille. Tilat esim. liikuntahallin annamme ilmaiseksi seuroille käyttöön” (Punkalaidun). Seura-avustusten määrä riippuu kunnan koosta. Listasta ja kuviosta I näkyy määriä siitä kuinka paljon seura-apuja on myönnetty kussakin kunnassa ja suluissa summa per asukas.

Ikaalinen: 30 000€ (4,12€)

Hattula: 29 600€ (3,06€)

Vesilähti: 11 900€ (2,68€)

Kihniö: 10 512€ (4,91€)

Nokia: 125 000€ (3,86€)

Urjala: 14 200€ (2,75€)

Riihimäki: 89 900€ (3,07€)

Pirkkala: 77 000€ (4,25€)

Kangasala: 120 000€ (3,96€)

Hämeenkyrö: 20 000€ (1,89€)

Lempäälä: 76 000€ (3,53€)

Virrat: 27 000€ (3,68€)

Ruovesi: 19 800€ (4,08€)

Tampere: 1 266 000€ (5,80€)

Tammela: 10 000€ (1,53€)

Juupajoki: 6 150€ (3,00€)

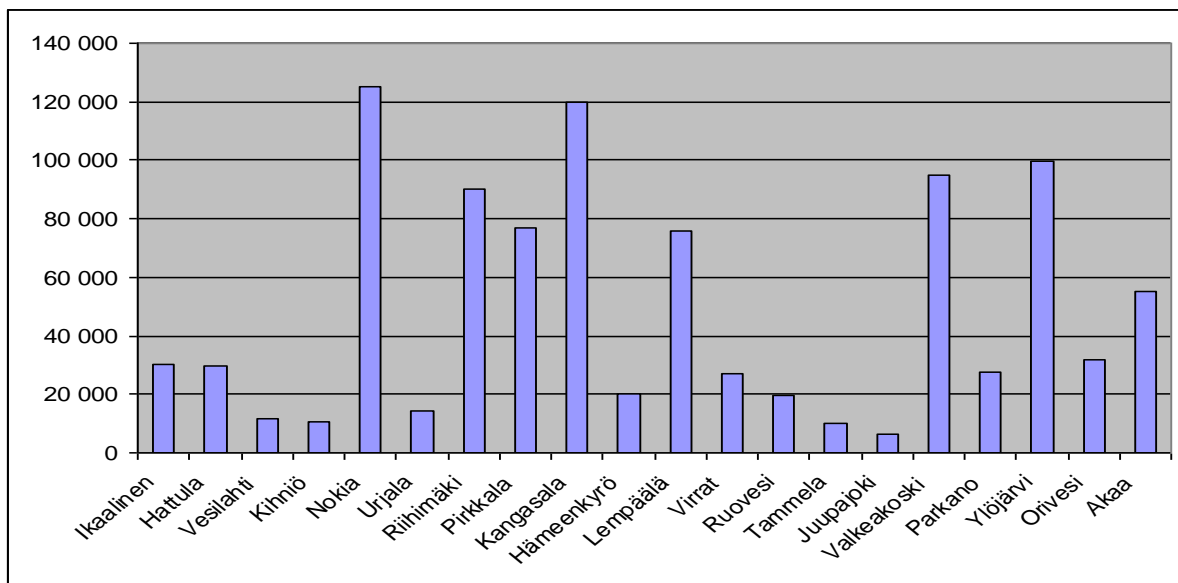
Valkeakoski: 95 000€ (4,49€)

Parkano: 27 800€ (4,04€)

Ylöjärvi: 99 850€ (3,16€)

Orivesi: 32 000€ (3,33€)

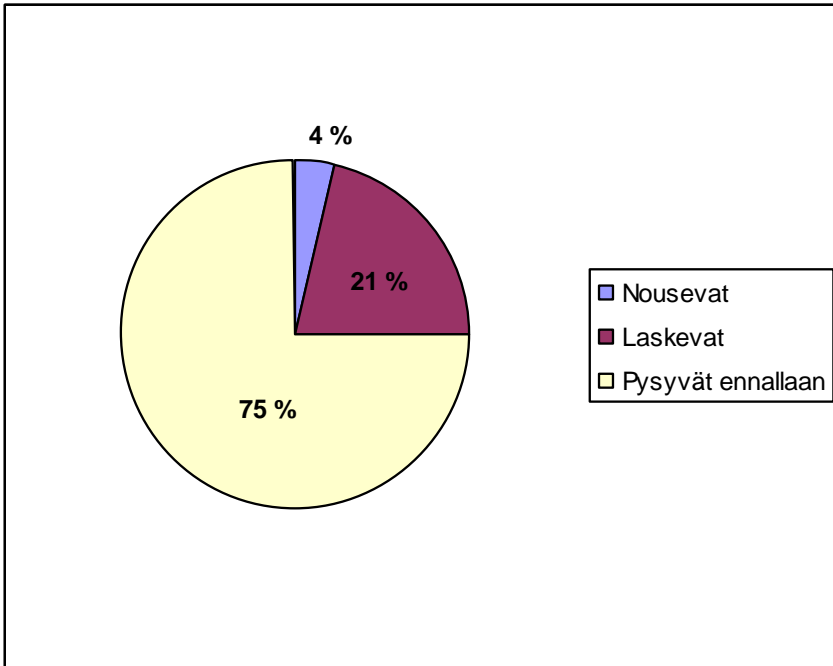
Akaa: 55 100€ (3,22€)

Kuvio I: Jaetut avustukset euroina. (ilman Tamperetta)

2.2. Seura-avustusten kehitys

Kunnilta kysyttiin myös, mitä mieltä he ovat, ovatko seura-avustukset nousussa vai laskussa lähitulevaisuudessa. Vastanneista ainoastaan yksi, Vesilahti, on sitä mieltä, että *avustukset nousevat*. 21%² oli sitä mieltä, että avustukset laskevat lähitulevaisuudessa ja 75% oli sitä mieltä, että ne *pysyvät ennallaan*. Kuviossa 2 näkyy vielä jakaumat prosenttiosuuksina.

Kuvio 2: Miten avustusten uskotaan kehittyvän lähitulevaisuudessa.

² Ikaalinen, Hämeenkyrö, Ylöjärvi, Orivesi ja Akaa

3. Jakokriteerit

3.1. Kirjalliset jakokriteerit

Alueen 21 kunnasta, jossa toiminta-avustuksia jaetaan, *kaikissa paitsi yhdessä kunnassa jakokriteerit ovat kirjalliset*. Kuntia pyydettiin toimittamaan kriteerit kyselyn mukana. Kirjalliset kriteerit löytyivät 21 kunnalta. Kuitenkin kunnista neljä³ ei toimittanut niitä, eikä niitä löytynyt kunnan Internet sivuilta. Orivesi oli ainoa, jolla ei ollut kirjallisia jakokriteerejä.

Kaikkien kuntien kriteerit perustuvat toiminnan määrään ja laatuun jollain tavalla. Kuusi kunnista on antanut prosentit, miten avustus jaetaan. Toiminnan määrä ja laatu ovat näissä kaikissa noin 80-100% jaetusta avustuksesta. Pirkkala (15%) ja Nokia (20%) olivat myös erotelleet prosentit kuinka paljon yhteiskunnallinen merkitys on avustuksen määrästä. Alla näkyy eroteltuna avustusten jakoprosentit.

Pirkkala: Määrä ja laatu 70%, 15% yhteiskunnallinen merkitys, 15% avustusten tarve

Ylöjärvi: Määrä ja laajuus 55%, laatu 44%, 5% avustuksen tarve

Nokia: Vaikuttavuus 50%, laatu 30%, yhteiskunnallinen merkitys 20%

Akaa: Harrastaja- ja toiminnan määrä 95%, 5% koulutusavustuksina

Tampere: Määrä 55%, laatu 45%

Urkala: Toiminta ja määrä 80%, 20% muu

Neljä kuntaa oli myös maininnut, kuinka paljon jaettu avustus voi olla seuran käyttömeneistä tai toimintakuluista: Kangasala (50%), Pirkkala (50%), Vesilahti (40%) ja Lempäälä (75%).

Myös kaikkien kuntien kriteereissä oli puhuttu lasten- ja nuorten liikunnan määrästä. Yhdeksässä kunnassa⁴ puhutaan selkeästi painottamisesta lasten ja nuorten liikuntaan. Suurimmassa osassa oli mainittu määrän yhteydessä, että painotus lapsiin ja nuoriin. Esimerkiksi Ylöjärven kunnassa seuratoiminnan määrä ja laajuus on 55%, jossa yksi osa-alue on toiminnassa mukana olevien määrä / vko ja siinä painotuspisteenä lapset/nuoret 50%.

3.2. Jakokriteerien muuttaminen

Kunnilta kysyttiin myös, suunnittelevatko he muuttavansa toiminta-avustusten jakokriteerejä lähitulevaisuudessa. Hausjärvi ei vastannut kysymykseen ollenkaan. *Vastanneista 63 % vastasi, että he eivät aio muuttaa kriteerejä*. Heistä kuitenkin Juupajoki on tarkistanut kriteerejä samassa yhteydessä, kun kunnan avustuksia uudistettiin vuodelle 2013. Vastanneista 36 % miettivät kriteerien muuttamista. Osa kunnista suunnittelee pienempiä uudistuksia, kun taas esimerkiksi Pirkkala kertoi: ”Koko vapaa-aikapalveluiden avustuskriteeri uusitaan 2013-2014 kokonaisuudessaan”. Puolet vastanneista toi esiin lasten- ja nuorten ohjauksen myös muuttamista koskevassa kysymyksessä. Kaikissa tapauksissa pohditaan pitäisikö lasten- ja nuorten ohjausta painottaa enemmän tulevaisuudessa. Orivesi, joka oli ainoa, jolla ei ollut kirjallisia jakokriteerejä, aikovat tehdä muutoksen tähän asiaan.

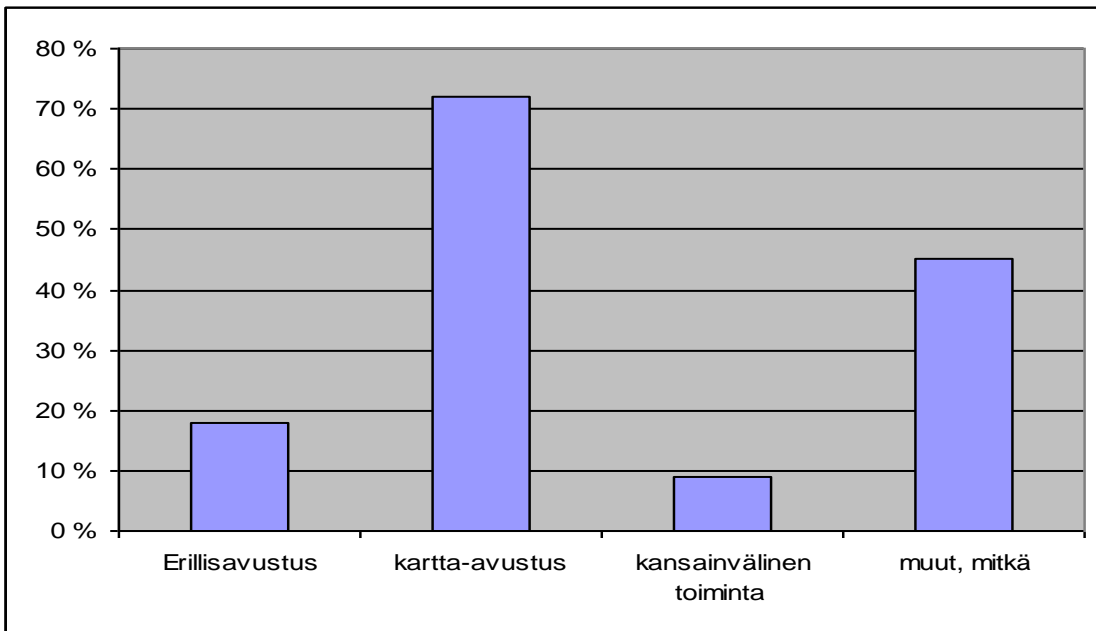
³ Ikaalinen, Kihniö, Hämeenkyrö ja Ruovesi.

⁴ Valkeakoski, Riihimäki, Tammela, Vesilahti, Lempäälä, Tampere, Nokia, Ylöjärvi, Kangasala

4. Muut avustus muodot

Kunnilta tiedusteltiin myös, onko heillä muita avustusmuotoja tilavuokrasubventioiden ja seuraavustusten lisäksi. 22 kunnasta 11:sta eli 50 %:lla on muitakin avustusmuotoja. Muista avustusmuodoista erillisavustusta jakaa kaksi kuntaa, kartta avustusta kahdeksan kuntaa, kansainvälisen toiminnan tukea yksi kunta ja muita avustuksia viisi kuntaa.

Oheissa kuviossa 3 näkyy jakauma prosentteina. Muita avustusmuotoja ovat ”muistaminen juhluvuosina, vuoden urheilijan, vuoden urheiluteon ja SM- ja MM-mitalistien palkitseminen”, ”jäähallivavustus”, ”liikunnan projektituet”, ja ”ilmaiset tilat”.

Kuvio 3: Käytetyt avustusmuodot tilavuokrasubventioiden lisäksi.

Muiden avustusmuotojen kriteerit olivat kirjalliset vain kolmella⁵ yhdestätoista, eli 27 %, muita avustuksia jakavasta kunnasta.

⁵ Urjala, Tampere ja Valkeakoski

5. Jakoprosessi

5.1. Perusavustusten valmistelu

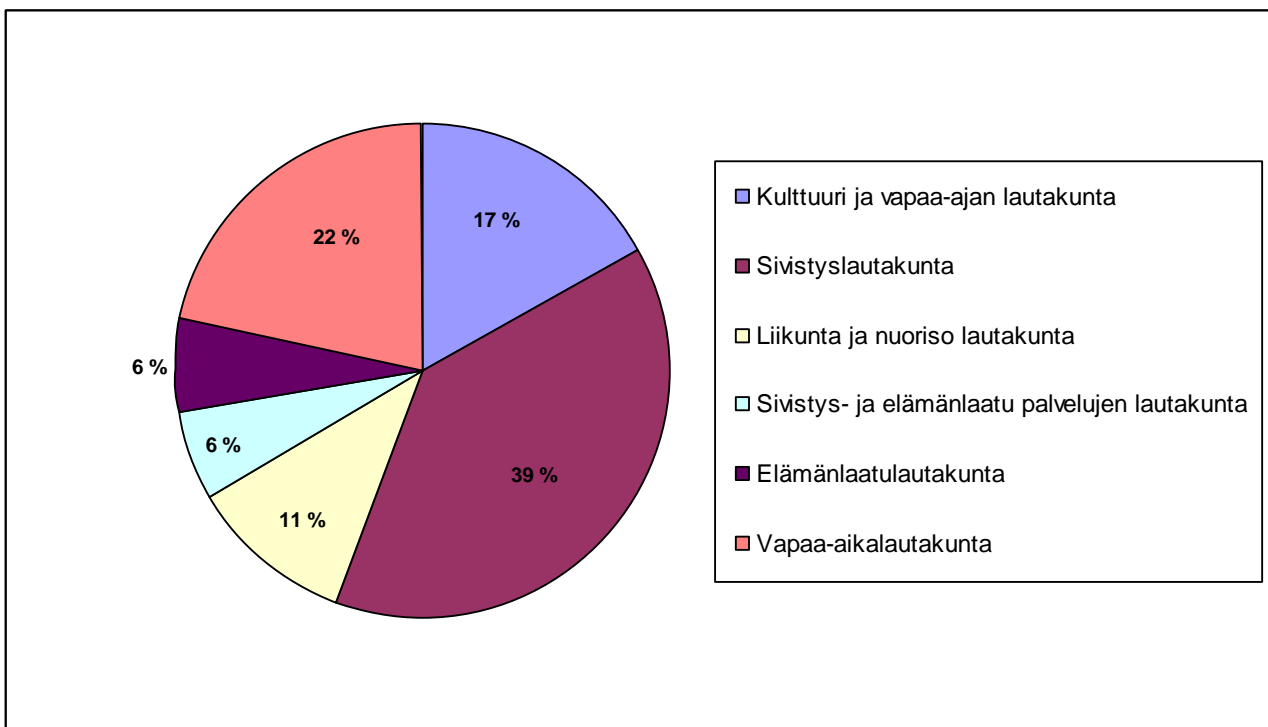
Kunnilta kysyttiin kuka tai ketkä valmistelevat perustusavustustenjaon. Vastaukset vaihtelivat erittäin paljon. Alla näkyy kaikkien kuntien valmistelijat, päättäjät ja mahdollinen esittelijä.

Kunta	Valmistelija	Päättäjä	Esittelijä
Akaa	Liikuntasihteerin on valmistellut perusavustusten jaon. Akaan kaupungissa ei ole täytetty loppukesästä vapautunutta liikuntasihteerin vakanssia, joten jatkossa jaon valmistelee todennäköisesti nuorisosihteerin.	vapaa-aikalautakunta	nuorisosihteerin
Hattula	Liikuntasihteerin ja vapaa-aikatoimen johtaja	Sivistyslautakunta	vt. Johtava rehtori
Hämeenkyrö	Liikunta- ja nuorisosihteerin	Sivistyslautakunta	sivistystoimenjohtaja
Ikaalinen	Nuorisosihteerin, OTO liikuntasihteerin	Kulttuuri ja vapaa-ajan lautakunta	sivistysjohtaja
Juupajoki	Nuoriso- ja liikuntasihteerin		
Kangasala	Vapaa-aikakordinaattori	Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta	sivistystoimenjohtaja
Kihniö	Vapaa-aikaohjaaja	Sivistyslautakunta	sivistystoimenjohtaja
Lempäälä	Vapaa-aikajohtaja	Vapaa-aikalautakunta	vapaa-aikajohtaja
Nokia	Lautakunnan päättämien määräytymisperusteiden mukaan liikuntakoordinaattori	Vapaa-ajan lautakunta	vapaa-aikapalvelujohtaja
Orivesi	Liikuntapäällikkö	elämäntaloutalautakunta	liikuntapäällikkö
Parkano	Vapaa-aikatoimenhenkilöstö yhdessä osastopäällikön kanssa	Sivistyslautakunta	sivistystoimenjohtaja
Pirkkala	Vapaa-aikapäällikkö	Sivistyslautakunta	sivistystoimenjohtaja
Riihimäki	Liikuntatoimen johtaja	Kulttuuri ja vapaa-ajanlautakunta	kulttuuri ja vapaa-aikajohtaja
Ruovesi	Vapaa-aikasihteerin ja sivistystoimenjohtaja	Sivistyslautakunta	sivistystoimenjohtaja
Tammela	Vapaa-aikasihteerin ja liikunnanohjaaja	vapaa-aikasihteerin	
Tampere	Sivistys- ja elämänlaadun ydinprosessin suunnittelija, suunnittelupäällikkö ja tilaajapäällikkö	Sivistys- ja elämänlaatu palvelujen lautakunta	tilaajapäällikkö
Uusikaupunki	Nuoriso- ja liikuntaohjaaja sekä sivistystoimenjohtaja yhdessä	Sivistyslautakunta	sivistystoimenjohtaja
Valkeakoski	Liikuntatoimenjohtaja	Liikunta ja nuorisotoimenlautakunta	liikuntatoimenjohtaja
Vesilähti	Liikunta ja nuorisosihteerin	Liikunta ja nuoriso lautakunta	nuorisosihteerin
Virrat	Liikuntasihteerin	Nuoriso- ja liikuntasihteerin	
Ylöjärvi	Liikuntakoordinaattori	vapaa-aikalautakunta	vapaa-aikajohtaja

5.2. Perusavustusten päättäjät ja esittelijät

Perusavustuksista päättää 18 kunnassa lautakunta ja kolmessa kunnassa viranhaltija. Lautakuntia olivat kulttuuri ja vapaa-ajan lautakunta (17%), Sivistyslautakunta (6%), liikunta ja nuoriso lautakunta (11%), sivistys- ja elämänlaatu palvelujen lautakunta(6%), elämänlaatulautakunta (6%) ja vapaa-aikalautakunta (22%). Esittelijöinä toimivat kulttuuri ja vapaa-aikajohtaja, liikunta- ja nuorisosihteeri, liikuntapäällikkö, liikuntatoimen johtaja, nuorisosihteeri, sivistysjohtaja, sivistystoimenjohtaja (7 kunnassa), tilaajapäällikkö, vapaa-aikajohtaja (2 kunnassa), vapaa-aikapalvelujohtaja ja vt. johtava rehtori. Viranhaltijat ovat vapaa-aikasihteeri nuoriso- (Tammela) ja liikuntas sihteeri (Juupajoki) ja Virrat eivät maininneet kuka viranhaltija päättää.

Kuvio 4: Perusavustuksen päättävät lautakunnat.

5.3. Tiedotustilaisuus, asiantuntija lausunnot ja seuran osuus avustusten jaosta

Kunnilta kysyttiin järjestetäänkö avustusten jaosta erillistä tiedotustilaisuutta. *Vastanneista 16 kunnassa tiedotustilaisuutta ei järjestetä ja 4 kunnassa järjestetään.* Tilaisuuksien sisällöt vaihtelivat eri kunnissa. Vastanneista kahdella tiedotustilaisuus ei ole jokavuotinen vaan järjestetään silloin, jos avustuskriteereihin on tullut tai on tulossa muutoksia. Tampereella järjestetään infotilaisuus, jossa käydään läpi avustusten peruseriaatteet ja mitä avustuksia on haettavissa. Siellä käydään myös läpi, hakumenettely, hakeminen, päätöksenteko sekä mahdollisuus asiakirjojen toimittamiseen päätöksenteon jälkeen. Tilaisuudessa on myös mahdollisuus esittää kysymyksiä hakemuksen täyttämistä. Muutama kunta lähettää myös muistutuksia ja tiedotteita toimintavuoden aikana.

Jakoprosessissa vastaajista vain kolme sanoi kysyvänsä lausuntoa joltain ulkopuoliselta jakoprosessin aikana. Tampereella lausuntoa pyydetään liikuntajohtajalta, Tammelassa pyydetään lisätietoja kokeneilta tahoilta ja Ylöjärvelle lausuntoja pyydetään vain tarvittaessa.

Kunnilta kysyttiin myös onko seuralla osuutta jakoprosessin aikana. *Kenelläkään vastanneista seuralla ei ole osuutta jakoprosessin aikana* ja vain yhdellä kunnista (Tampere) on harkinnassa että seuralla tulisi olemaan osuus.

6. Muut huomioon otavat asiat

Kyselyn lopussa oli avoin kysymys, jossa tiedusteltiin muita asioita, jotka ovat kuntien mielestä tärkeitä kun seura-avustuksista päätetään. Kysymykseen vastasi 10 kuntaa. Vastanneet pohtivat eri vaihtoehtoja mitä pitäisi painostaa kun avustuksia jaetaan. Kaksi selkeästi eniten pintaan nousutta vaihtoehtoa ovat *lasten- ja nuorten liikunta sekä terveysliikunta*. Myös avustusmäärät nousivat pintaan. Kunnissa valvotaan entistä tarkemmin mihin avustus käytetään koska globaalitaloustilanne on heikentynyt viime vuosina ja se vaikuttaa myös avustusten määriin. Avustus määriä päätettäessä tulisi myös huomioida tilavuokrasubventiot ja seurojen mahdollisuus käyttää kunnan edullisia tiloja vs. yksityisten tilojen käyttö.

7. Yhteenveto

Vastanneista kunnista kaikissa paitsi kahdessa jaetaan seura-avustusta. Eniten seura-avustusta per asukas jaetaan Tampereella ja vähiten Tammelassa. 75% vastanneista on sitä mieltä, että seura-avustusten määrä pysyy ennallaan, 21% sitä mieltä että ne laskevat ja 4% sitä mieltä että ne nousevat.

Vastanneista 95% seura-avustusten jakokriteerit ovat kirjalliset. Ainoastaan yhdellä kunnalla ne eivät ole ja hekin ovat tekemässä asiaan muutosta. Kaikkien kuntien kriteerit perustuvat toiminnan määrään ja laatuun ja kaksi kuntaa olivat erotelleet yhteiskunnallisen merkityksen osuuden. 63% vastanneista ei aio muuttaa kriteerejä lähitulevaisuudessa ja 35% harkitsevat niiden muuttamista. Keskeinen pohdinnan kohde oli pitäisikö lasten ja nuorten liikuntaa korostaa enemmän.

86% kunnista perusavustuksen jaosta päättää lautakunta ja 14% kunnista viranhaltija. Päättäjä lautakunta vaihtelee kunnittain, kuitenkin 78% kunnista se on sivistyslautakunta, vapaa-aikalautakunta tai kulttuuri ja vapaa-ajan lautakunta. Kunnista 20% järjestää jonkinlaisen tiedotustilanteen ennen avustusten jakoa, niiden sisällöt vaihtelevat kunnittain.